

Till Justitiedepartementet

Diarenummer Ju2026/00190

Per e-post: ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till: ju.L2@regeringskansliet.se

Stockholm 2026-04-29

Ownershifts synpunkter på “Bodelning och betänketid - en effektivare process” (SOU 2025:121)

Ownershift är en partipolitiskt obunden tankesmedja och forskningsbaserat kunskapsnav som arbetar för att öka kvinnors ekonomiska makt genom ökat ägande. Stiftelsen samlar in och analyserar statistik över ägandefördelningen i Sverige och opinionsbildar i frågor som rör kvinnors ägande. Stiftelsen har publicerat åtta rapporter och är initiativtagare till bl.a. *The Ownershift Prize in honor of Claudia Goldin*¹ för att uppmärksamma och hylla kvinnor som äger och banar väg för förändring.

Ownershift välkomnar regeringens arbete med nya bodelningsregler, men menar att förslagen i SOU 2025:121 “Bodelning och betänketid – en effektivare process” är otillräckliga.

Utredningen “Bodelning och betänketid – en effektivare process” (“Utredningen”) ingår i regeringens arbete att förhindra mäns våld mot kvinnor. Ownershift välkomnar detta arbete och har arbetat hårt för en förändring av bodelningsreglerna² men anser att redan regeringens utredningsdirektiv var ineffektiva och missade målet. Dessutom vill Ownershift lyfta det faktum att orättvisa bodelningar är ett utbrett problem och vår farhåga att den starka kopplingen till just våld riskerar att förminska problemet. Våld kan visserligen ta många former, fysiskt, psykiskt och ekonomiskt. Ownershift har sett hur bristerna i bodelningsreglerna används flitigt för att utöva ekonomiskt våld vilket ofta drabbar kvinnor. Med effektiva bodelningar kommer ekonomiskt våld förhindras och fler kvinnor kan ha råd att skilja sig, skaffa bostad snabbare och komma ur våldsamma och destruktiva relationer. Men det gäller att begreppet ekonomiskt våld inbegriper alla former av orättvisa bodelningar.

Ownershift har statistik på hur de ekonomiska skillnaderna mellan könen ökar med 350 procent efter skilsmässa. I relationer där båda makarna äger lika mycket under äktenskapet, äger mannen i genomsnitt 68 procent mer än kvinnan efter skilsmässan³. Det motsvarar 48 år av barnbidrag. Fredrik Bremerförbundet

¹ Claudia Goldin tilldelades Nobels ekonomipris 2023 för sin banbrytande forskning som förbättrat förståelsen av kvinnors arbetsmarknadsutfall och lönegapet mellan kvinnor och män.

² Bland annat Ownershifts rapport ”[Ägande i nöd och lust](#)” (2022), seminarium i riksdagen i maj 2022, möte med justitieministern Gunnar Strömmer och jämställdhetsministern Paulina Brandberg i maj 2023.

³ Se Ownershifts rapport ”[Ägande i nöd och lust](#)” (2022)

har kartlagt att antalet kvinnor som känner oro för boende vid en eventuell separation ökade mellan åren 2021 - 2023 från 45 procent till 57 procent⁴.

Nästan inga bodelningstvister når domstol idag. De parter som inte kommer överens hänvisas till en *förrättare* som parterna måste betala för själva, innan de kan gå vidare till domstol. Det här s.k. förrättningsystemet har inga tidsgränser eller sanktioner. Förrättare är normalt advokater, som debiterar ca 2.000 – 3.000 kr / timme. Varken rättsskydd (från en hemförsäkring) eller rättshjälp går att få för den här privata processen utanför domstol. Detta utestänger många kvinnor från att ens inleda en förrättningsprocess. Äktenskapsbalken bygger på en likadelningsprincipen som idag är väldigt lätt att åsidosätta för den part som önskar. I bodelningar där parterna är oense har det kommit att bli en taktik att dra ut på tiden vilket drabbar den ekonomiskt svagare parten som ofta är kvinnan i en relation.

Bodelningsförrättningen kan ta flera år. Redan några månaders väntan och osäkerhet är betungande och påfrestande, även för barn som drabbas. Om något borde den här typen av tvister prioriteras i domstolarna. Nu är det precis tvärtom.

Alltför många drabbas idag av utdragna förrättningar, och ännu fler har inte ens råd att påbörja en bodelning p.g.a. de dyra förrättningskostnaderna.

Bodelningstvister är såvitt Ownershift känner till de enda tvister i svensk rätt där tvistande parter är hänvisade till ett alternativt tvistelösningsystem som de måste betala för själva. Utredaren för Utredningen har i möten med Ownershift hävdad att det går att ta bodelningstvister direkt till domstol, men när Ownershift har pratat med domstol och familjerättsadvokater delar de inte den uppfattningen. Rättsläget är i så fall oklart och det drabbar enskilda. Vi är kritiska till att Utredningen inte är tydlig med denna osäkerhet.

Förrättningsystemet innebär att privata aktörer blir bromsklossar i bodelningstvister, det är inte godtagbart och Utredningen kommer enligt Ownershifts uppfattning inte ändra det. Med några få undantag finns det inget i utredningen som är positivt.

Ownershift tillstyrker följande förslag i Utredningen;

1. förslaget att ta bort betänketiden trots att en av makarna motsäger sig skilsmässa. Detta innebär en ökad frihet och stärkta möjligheter för kvinnor som befinner sig i destruktiva och våldsamma äktenskap.
2. Förbättrad ersättningsgaranti.

Ownershift anser att följande förslag är otillräckliga och inte kommer leda till någon förändring;

1. Möjligheten för en bodelningsförrättare att förelägga en förhalande part vid vite; kommer riskera att leda till fördyring av förrättningsprocessen. Stor risk att rättsäkerhetsaspekter försvårar tillämpningen av vites-möjligheten i praktiken.
2. Möjligheten för en bodelningsförrättare att inhämta uppgifter förmögenhetsförhållanden från andra än parterna. Kommer leda till fördyring av förrättningsprocessen.

⁴ Fredrika Bremer-förbundet <https://fredrikabremer.se/6-av-10-kvinnor-oroliga-for-boende-vid-skilsmassa/>

3. Möjligheten till skevdelning av förrättningskostnaden finns redan för förrättare men utnyttjas så gott som aldrig. Vi har inga förhoppningar om att Utredningens skärpning av möjligheten kommer leda till någon förändring i praktiken. Den ekonomiskt svagare parten kan dessutom vara den som tar upp mer tid i förrättningsprocessen eftersom den parten är i informationsunderläge.
4. Möjlighet att få förskott av bodelningslott. Kriterierna för när ett sådant beslut kan tas av en förrättare innebär att det i praktiken kommer att vara svårt att få ut förskott. I många fall saknas ju kunskap om tillgångarna i ett bo vid osämja, då kommer det inte vara "uppenbart" för en förrättare att boets värde överstiger det förskott som begärs (av endera parten). Vi kan också se att det finns en stor risk att båda parter begär förskott samtidigt av varandra.
5. Tidsgränsen om nio månader är för lång och framför allt är den värdelös eftersom en förrättare kan fortsätta längre om hen önskar, då behöver bara förrättaren motivera varför hen behöver mer tid. Ownershift menar att en tidsgräns måste hanteras som en s.k. stupstock och inte kunna förlängas.

Ownershift vidhåller att det mest effektiva sättet att åstadkomma mer effektiva och rättvisa bodelningar hade varit att göra förrättningsprocessen uttryckligt och otvetydigt frivillig för parterna. Samt att införa sanktioner för den som undanhåller tillgångar. Det kommer i framtiden fortfarande vara helt riskfritt att undanhålla tillgångar, då det inte finns någon sanktion för det i förrättningsystemet eller i äktenskapsbalken.

Utredningen bekräftar och cementerar tyvärr den slapphet och ligkiltighet som myndigheter och verksamma advokater visar i sin hantering av bodelningar. Det behövs en stark och tydlig politisk signal till alla inblandade. Utredningen har tyvärr precis motsatt effekt, advokater kommer fortsatt ha en ännu större roll och tjäna ännu mer på bodelningar. Vi har redan sedan tidigare lyft problemet med intressekonflikter och vi vill påminna om det igen. De advokater som arbetar inom familjerätten tar uppdrag för olika intressen och varvar dessa med roller som förrättare. En advokat som i ett ärende företräder en ekonomiskt svagare part kan inte göra det fullt ut då samma advokat i ett annat ärende företräder den ekonomiskt starkare. Det finns en uppenbar risk att advokater avstår från de mest effektiva åtgärderna till förmån för sina klienter då sådana åtgärder riskerar att underminera andra klienters intressen i andra ärenden.

Ownershift anser att Utredningens förslag leder till ett krångligt, dyrt och svagt system för bodelningstvister och vi är övertygade om att det inte kommer leda till rättvisare bodelningar. Vi är förvånade över att inte lagstiftaren har valt att hantera bodelningstvister som vilka tvister som helst annars med en *möjlighet* till medling med stöd av en förrättare, inte *tvång*.

Rättvisa och effektiva bodelningar handlar om rättssäkerhet och äganderätt. De orättvisa bodelningarna är långt vanligare än vad lagstiftaren och rättsväsendet tror. Det finns stora mörkertal då ekonomiskt svagare parter idag inte har råd att få en rättslig prövning av sin sak. Idag lever många under villfarelsen att "allt mitt är ditt" under ett äktenskap. Så är det inte, det visar tyvärr Ownershifts och annan statistik.

Dag som ovan

Stiftelsen Ownershift

Erika Lanner och Helene Hillerström

